Izhaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.

Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXIX | Cena lista je $6.00 | Entered as second-class matter January 16, 1908, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. | CHICAGO, ILL., PETEK, 21. AVGUSTA (AUGUST 21), 1936. | Subscription $6.00 Yearly | ŠTEV.—NUMBER 166

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Obtoženi boljševiški zarotniki priznali krivdo pred sodiščem!

Pred sodiščem so izpovedali, da so nameravali umoriti poleg Stalina tudi štiri druge visoke sovjetske uradnike. Eden izmed obtožencev je izjavil, da so se zarotniki potegovali za čast, kdo naj bi umoril Stalina. Zveza med zarotniki in nacijsko tajno policijo. Trockij pravi, da je obravnava "humbug"

Moskva, 20. avg. — Šestnajst zarotnikov, med temi dva, ki sta imela visoke pozicije v sovjetski vladi, je včeraj pred vojnim sodiščem priznalo, da so nameravali strmoglaviti Stalinov režim s silo, da se tako povzpnejo na krmilo sovjetske Rusije.

Gregory Zinovjev in Leo Kamenev, dva izmed zarotnikov, ki sta skupno z diktatorjem Stalinom vladala Sovjetsko unijo pred trinajstimi leti, sta izpovedala, da sta skovala zaroto proti življenju diktatorja. Poleg Stalina so bili štirje drugi visoki sovjetski uradniki zaznamovani za smrt. Ti so bili Klement Vorošilov, vojni komisar, Lazar M. Kaganovič, načelnik vseunijskega kmetskega kongresa in železniški komisar, Gregory K. Orjonikidze, komisar težkih industrij in Postišev, vodja komunistične stranke v Ukrajini.

Izpovedi obtožencev niso samo razgalile zaroto proti obstoječemu sovjetskemu režimu, ki naj bi, ako bi se posrečila, omogočil Trockijev povratek v Rusijo, temveč tudi izdajstvo Trockija, ki ga je Stalin po Leninovi smrti izgnal iz Sovjetske unije. Bila je zarota v zaroti, katera naj bi namesto Trockija postavila na krmilo sovjetske vlade Zinovjeva in Kameneva.

G. Evdokimov, bivši načelnik sovjeta v Leningradu in eden izmed obtožencev, je mirno pripovedoval sodnikom, kako se je šestnajstorica zarotnikov potegovala za čast, kdo izmed njih naj bi umoril Stalina. "Zinovjev je rekel, da ta čast spada njegovi grupi, ne oni, katero je Trockij poslal v Rusijo", je dejal Evdokimov, ko je opisal sestanek zarotnikov v Zinovjevi hiši. "Zinovjev je prodrl s svojim argumentom", je pristavil Evdokimov.

Komaj se je obravnava pričela, je Zinovjev vstal in priznal vse, kar mu očita obtožnica. Dejal je, da je on organiziral teroriste, ki so umorili Sergeja Kirova, desno roko diktatorja Stalina in da je tudi on skoval načrt glede umora Stalina in drugih visokih sovjetskih uradnikov. Ostali obtoženci so tudi priznali krivdo, toda s pridržki.

Državni tožilec je imenoval Trockija, ki se nahaja v izgnanstvu na Norveškem, za glavnega zarotnika. Rekel je, da so Trockij in ostali zarotniki računali na mednarodno pomoč v svojih poskusih, katerih cilj je bil strmoglavljenje Stalinovega režima. Nacijska tajna policija (Gestapo) je bila v zvezah z zarotniki. Tožitelj je direktno imenoval Franza Weitza kot posredovalca, ki je imel stike s Fritzem Davidom, enem izmed jetnikov. Načrt je bil, da David umori Stalina, ko se je Stalin mudil na kongresu kominterne v zadnjem juliju.

Vsi obtoženci se obnašajo, kakor da se obravnava ne tiče njih. To velja zlasti za Zinovjeva, ki se sploh ne zanima, kaj se godi okrog njega.

Obtožnica naglašša, da so obtoženci skovali zaroto proti sovjetski vladi, da so organizirali teroristične grupe, ki naj bi umorile Stalina in druge sovjetske voditelje in da so umorili Sergeja Kirova. Kirov je bil ustreljen 1. decembra l. 1934 v Leningradu.

Zinovjev, Kamenev, Evdokimov in trije drugi izmed obtožencev so se morali braniti na o-

(Dalje na 3. stran.)

Delavska olimpijada uspela v N. Yorku

Amateraski sportnik napravil svetoven rekord

New York. — (FP) — Na prvi delavski sportni priredbi ali olimpijadi, katera se je vršila ob koncu prošlega tedna v New Yorku kot protiutež proti svetovni olimpijadi v Berlinu, katero je Hitler izrabil za svojo propagando, se je najbolj odlikoval George Varoff, ki hišnikuje v San Franciscu. S skokom čez drog je napravil svetovni rekord. Pognal se je 14 čevljev, štiri in eno četrtino palca visoko — precej višje kakor je bil napravljen rekord v Berlinu.

Sportne igre in tekme je opazovalo 7500 ljudi — manj kakor se je pričakovalo, ker so močno agitacijo vodile za to priredbo razne unije, predvsem oblačilnih delavcev. Toda začetek je bil motjen v gojenju delavskega sporta. Olimpijado je organizirala zveza World Labor Sports Carneval, katera je bila ustanovljena prošlo pomlad. Podpirale so jo razne antinacijske skupine in Amaterska atletska unija, predvsem Jeremiah Mahoney, prominentna osebnost v sportnem svetu, ki se je vztrajno boril proti udeležbi ameriških atletov na berlinski olimpijadi.

Skoraj v vseh tekmah so nastopili amaterski prvaki iz raznih krajev dežele. Izjema je bilo le nekaj tekem, katerih so se lahko udeležile le striktno delavske atletske skupine. V dirki na daljavo 440 jardov je zmagala skupina krajevne unije 25 Amalgamated Clothing Workers, ki je prekosila ostale krojaške in pleskarske skupine.

Prihodnja delavska olimpijada se bo vršila enkrat pozimi v Madison Square Gardenu.

Organizator ugrabljen in pretepen

Kansas City. — Najeti pobojniki so ugrabili in pretepli Samuela Whiteja, organizatorja krojaške unije International Ladies' Garment Workers in prominentnega socialista. Enaka usoda kot Whiteja je v tem mestu doletela že več delavskih organizatorjev in dva ali trije so bili zadnja leta enostavno umorjeni. V resnici ni noben delavski organizator tukaj več varen.

Kitajska podpiše trgovinski pakt s sovjeti

Šanghaj, 20. avg.—Kitajska vlada v Nankingu vsak čas podpiše novo trgovinsko pogodbo s sovjetsko Rusijo. To je po dolgem času nov korak zbližanja s sovjeti. Nankingska vlada je pred kratkim poslala novega poslanika v Moskvo.

Italijani poročajo o "zmagi" v Abesiniji

Addis Ababa, 20. avg. — Italijanske čete so te dni razpršile večje krdelo Abesincev, ki so nadlegovali prebivalstvo v okolici Diredawe.

Domače vesti

Smrt članice

Glencoe, O. — Po dolgi bolezni je umrla Frances Pirc, doma iz Račice na Dolenjskem. Bila je članice društva 54 SNPJ.

Stara naseljenka umrla

Calumet, Mich. — Zadnje dni je umrla žena Geo. Kumpa, stara 61 let in doma od nekod v Beli Krajini, odkoder se je priselila v Calumet kot mlado dekle. Stanovala je na Yellow Jacketu, kjer zapušča moža, najmlajšega sina in najmlajšo hčer, dočim sta dve omoženi hčeri v Milwaukeeju, v Kansasu pa zapušča dve sestri, v Willardu, Wis., dva brata in tretjega brata nekje v Wyomingu.

Stavkarji v boju s plinarskimi baroni

Župan zapretil s policijskim stavkokaštvom

Toledo, O. — (FP) — Stavkarji so ravnateljem dveh plinskih družb izročili ultimat, da bodo popolnoma zaprli plinarne, ako se bodo igrali z njih zahtevo za povišanje plače za 25 odstotkov. Organizirani so v Gas Workers uniji.

Unija, ki je pustila nekaj delavcev pri delu, je zagrozila, da bo 16. avgusta popolnoma zaprla vse plinarne, ako do takrat ne pride do poravnave. Od tega jo je odvrnil zvezni posredovalec E. J. O'Connor kakor tudi mestni upravitelj John N. Edy, ki je zapretil, da bo policija nastopila proti stavkarjem, ako bo stavka postala stoodstotno efektivna.

"Policijo bom instruiral, naj se posluži vseh sredstev, da zagotovi nemoteno dobavljanje plina," je rekel Edy. Policijskemu načelniku je ukazal, naj suspendira vse počitnice in uposli policijo pri izredni službi.

Spor skuša izravnati tudi pomožni delavski ravnatelj Edward McGrady, ki je bil poslan semkaj iz Washingtona. Unijski člani vztrajajo pri svoji zahtevi za 25% povišanje plače.

Demokratski governer za oborožitev CCC

Ayers, Mass. — James E. Curley, demokratski governer države Massachusetts, je prišel odprto na dan z izjavo, da je treba taborišča CCC spremeniti v militaristične kempe — fantom dati puške in jih vežbati vojaško vsaj po eno uro na dan. Slične zahteve prihajajo tudi iz drugih krajev dežele. Vojni department zvezne vlade ima že izdelan zakonski načrt za militariziranje fantov v taboriščih CCC. S tem načrtom je mislil priti že pred zadnji kongres, toda administraciji se to iz političnih ozirov ni zdelo priporočljivo. Militaristi ga upajo vzakoniti, ko prične zborovati novi kongres.

Tampiški teroristi poslani v ječo

Tampa, Fla. — Pet bivših policajev, ki so bili obtoženi in spoznani za krive ugrabitve treh delavskih agitatorjev, so bili zadnje dni kaznovani s štiriletno ječo. Pred sodišče bodo prišli tudi še radi umora Josepha Shoemakerja, ki je podlegel barbarskemu bičanju. "Upoštevajoč razmere, je ta kazen zasluga Normana Thomasa, Odbora za obrambo civilnih svobodačin v Tampi in delavskih sil, ki so zahtevale kaznovanje zločincev", je rekel James Rorty, tajnik odbora.

Junaška borba španskih delavcev

Očividec opisuje poraz fašistov v Valenciji

Valencija, Španija. — (FP, poroča Pierre Van Passen.) — Teden dni po izbruhu fašističnega upora v Španiji je bila v Valenciji taka napetost, da ni nikdo spal in nikdo šel domov. Delavci so taborili na cestah, kjer so postavili barikade.

Civilne avtoritete niso hotele odpreti orožarn in dati orožja ljudski milici, kakor je ukazala madridska vlada. Na koncu mesta, onstran reke, so bili trije regimenti zaprti v barakah. Dali niso nobenega znaka, da simpatizirajo z ljudsko vlado. Na drugi strani je bilo dobro znano, da so oficirji na strani fašistov. Velika bojazen je bila, da bo vojaštvo vsak čas zapustilo barake, okupiralo mesto, pomorilo voditelje ljudske fronte in upostavilo vlado belega terorja.

V tej nesigurnosti in napetosti so delavci mrzlično gradili barikade in bili pripravljeni na spopad noč in dan. Vojaštvu so se bili pripravljeni postaviti po robu brez orožja — s kamenjem, noži, s topim orodjem in s pestmi, če bo treba.

Po enem tednu tega stanja je prišlo do dogodkov v vojaških barakah. Poročnik, ki je poveljeval inženirskemu regimentu, je poklical svoj regiment na dvorišče in vojakom sporočil: "Danes zjutraj bomo okupiralo Valencijo, jutri bomo odmarširali nad Madrid."

Komaj pa je izgovoril te besede, je že padel na tla — mrtev. Ustrelil ga je četovodja po imenu Jose Fabra. Naslednji moment so padli pod streli vsi drugi oficirji tega regimenta. Vojaki so nato odkorakali iz barak in se pridružili ljudstvu. Takoj so bile odprte orožarne in ljudska milica je dobila orožje.

Novi governer je dal ostalima dvema regimentoma tri ure časa za kapitulacijo, ali pa bodo potolčeni z bombardiranjem barak. V mestu samem so stopili v akcijo fašisti, ki so pričeli streljati s streh. Takoj so bile organizirane naskakovalne skupine, v glavnem sestoječe iz žensk, ki so pričele s sistematično kampanjo za očiščenje fašističnih gnezd. Na ceste so pričela padati človeška trupla. Oboroženi delavci so obkolili boljši del mesta, kjer živi buržvazija.

Dva dni pozneje so trgovci počasi pričeli odpirati trgovine. Poročevalec je šel opazovati boj za vojaške barake, iz katerih sta fašistična regimenta sipala ogenj direktno na mesto. Od strelov je bilo mnogo hiš v plamenih. Pomagali so jim fašisti, ki so s streh metali kamenje, svinčene plošče in streljali. Prehod je bil silno težak in je moral človek skakati od verande do verande. Med tem je pritekel v mesto neki miličnik in kričal: "Rebeli so se podali. Razobeseli so belo zastavo."

Drvel sem s tisoči proti padli fašistični trdnjavi — vojaškim kasarnam. V kotu vežbališča so ležali fašistični oficirji, katere so pomorili vojaki pred predajo. Neki kmet je nekje dobil trobento in pričel igrati Internacionalo in namah se je vse odkrilo. V tem momentu je prikorakala artiljerija iz sosednjih barak, ki je tudi pomorila svoje oficirje.

Zavladalo je napopasno veselje. Ljudje so se pričeli objemati in se spustili v gloriozno in divje plesanje. Plesali so kolo, v parih, posamezno, kričali, peli in vriskali. Vsi skupaj civilisti in vojaki, ki so se spuntali. Nekdo je iz čitalnice prinesel globus in objemal ves svet.

Zvečer je bila proslava zmage z bengaličnim ognjem. V barake so gonili ujete fašiste. Kaj so z njimi naredili, poročevalcu ni znano. Unije so izdale manifest, v katerem med drugim pravijo: "Valencija se je osvobodila fašizma. Po 11 dneh generalne stavke jutri zopet pričnemo z delom. Zdaj si bo ljudstvo Valencije moralo samo organizirati svoje življenje v svobodi."

Kako bo borba španskega ljudstva izpadla, je težko reči. Zadnje dni se je položaj madridske vlade in ljudske fronte nedvomno poslabšal, ker so fašisti dobili dovolj pomoči od Italije in Nemčije (orožje, strelivo, aeroplane in drugi material prejemajo od trgovcev s smrtjo celo iz takozvanih demokratičnih držav — Anglije, Češke, Nizozemske in škandinavskih držav, ki prodajajo obema strankama!). Eno je gotovo: ako zmaga v Španiji fašizem, se bosta črna reakcija in beli teror razlila tudi po drugih zapadnih državah. Lahko pride tudi do intervencije v Španiji in do nove evropske, ako ne svetovne vojne.

COUGHLIN SE TRUDI ZA FAŠISTIČNI CILJ!

Vatikan se strinja s Coughlinovim delom in podpira fašizem

IZJAVA DVEH ŠKOFOV

Cleveland. — (LSP) — Visoki cerkveni podpiratelji detroitskega radiopridigarja, "fathra" Charlesa Coughlina, so odprto priznali, da je njegova misija dosega fašizma in obvarovanje ameriških delavcev in kapitalizma pred — "boljševizmom".

To priznanje Coughlinovega smotra je prišlo zadnje dni telefonično iz Rima, kjer se mudita v Vatikanu clevelandski škof Joseph Schrembs in detroitski škof Michael L. Gallagher.

"Father Coughlin hoče nekaj protekcije za delovno ljudstvo in njih družine," je izjavil v telefonskem razgovoru med Rimom in Clevelandom škof Schrembs. "Fašizem jo je dal (protekcijo) italijanskim delavcem. Ako bi ameriški kapitalisti ne bili tako kratkovidni, bi storili korak naprej, da obvarujejo deželo pred komunizmom."

Detroitski škof Gallagher je pa rekel, da Vatikan ni le zadovoljen s Coughlinovimi govori, marveč smatra, da je njegovo delo potrebno, da se zaustavi dviganje ameriškega delavstva.

"To odprto zagovarjanje fašizma po mogočnih podpornikih Coughlina le potrjuje sodbe, katere so njegovi kritiki že izrekli proti njemu," je komentiral škofovske izjave John N. Thurber, tajnik tukajšnje socialistične stranke. "Izrečeno je bilo že mnenje, da Coughlin mogoče ne postane ameriški Mussolini, toda brez njegovega sodelovanja ne more biti nobenega fašističnega gibanja v deželi.

"To tudi potrjuje obtožbo, da Coughlinov kandidat za predsednika, kongresnik Lemke, odprto sodeluje z Newtonom Jenkinsom, vodjem fašistične bande, ki že operira v Illinoisu.

"Ta izjava, ki sta jo omenjena škofa dala v Rimu, bo mogoče napravila konec nevarni tendenci ameriškega delavstva, ki drvi za Lemkejem in Coughlinom vsled njunih radikalnih fraz. Coughlin ponuja fašizem ameriškim kapitalistom! Delavci, ali mu boste pomagali, ali pa šli v boj proti njemu, dokler je še čas?" Thurber dostavlja, da je Norman Thomas edini delavski kandidat.

Pet Arabcev ubitih v spopadih v Palestini

Jeruzalem, 20. avg. — V včerajšnjih spopadih med arabskimi vstaši in britskimi četami je bilo pet Arabcev ubitih in mnogo ranjenih v več krajih Palestine.

Relifni nameščenci v Chicagu reducirani

Tisoč bo izgubilo službo v čikaških relifnih uradih

Chicago, 20. avg. — Mestni svet je na svoji včerajšnji seji soglasno sprejel odredbo, ki določa vsoto $1,705,880 iz relifnega sklada za kritje upravnih stroškov relifnih uradov v okraju Cook. Od te vsote bo šlo $1,359,980 za plače uslužbencev od 1. julija, ko je bila razpuščena državna relifna komisija in so oskrbo brezposelnih revežev prevzele mestne in okrajne avtoritete, do 31. decembra tega leta. Ostala vsota bo porabljena za kritje raznih drugih stroškov.

Nova odredba je bila sprejeta na priporočilo L. M. Lyonsa, mestnega relifnega komisarja, ki je pojasnjeval, da v smislu novega državnega zakona se mora upravne stroške omejiti na osem odstotkov vsote, ki je določena za nasičevanje revežev.

V relifnih uradih je sedaj uposlenih 2200 uslužbencev in to število bo zmanjšano na 1200. Lyons je dejal, da bo tudi lista imen prejemnikov relifa revidirana z namenom, da se odvzame podpora večjemu številu družin, ki podpore neobhodno ne potrebujejo.

Rudarska unija financira Roosevelta

Naložila je prostovolni asesment na člane

Washington. — Glavni odbor rudarske unije UMWA je razpisal prostovoljni asesment na vse člane za financiranje Rooseveltove kampanje. Asesment znaša minimalno en dolar na člana.

V razpisu pravijo voditelji unije, da je to v skladu zaključkov zadnje konvencije, ki je indorsirala Roosevelta in mu obljubila poleg moralne tudi finančno podporo za ponovno izvolitev. Odbor poudarja, da je ta asesment prostovolen in da uradniki krajevnih unij ne morejo nikogar prisiliti, da bi prispeval — dolar ali več. Urgirajo pa članstvo, naj to stori. Kot potrdilo bo vsak prispevatelj dobil — Rooseveltov kampanjski gumb. Denar bo šel v poseben sklad, ki bo šel v politične svrhe — za financiranje Rooseveltove kampanje in Delavske nestrankarske lige.

Ako bi rudarska unija razpisala tak asesment za financiranje delavskih kandidatov in delavske stranke, bi bilo to na mestu. Velika ironija in groteskno pa je, ako delavci prispevajo v isti kampanjski sklad in v iste namene kakor kapitalisti in kapitalistični birokratje. Kadar se bo organizirano delavstvo toliko zavzelo za zgraditev lastne stranke in izvolitev lastnih kandidatov kakor se je za izvolitev Roosevelta, tedaj in le tedaj bo res nekaj trajnega doseglo.

Čehoslovakija na delu za spravo s Hitlerjem

Berlin, 20. avg. — Dr. Edvard Beneš, predsednik čehoslovaške republike, ki je zaveznica Francije in edina demokratična repupblika v centralni Evropi, je včeraj v svojem govoru v Reichenbergu, središču nemške manjšine na Češkem, razkril intenzivna pogajanja, ki so v teku z nacijsko Nemčijo. Pogajanja imajo za cilj pogodbo, slično oni, ki je bila pred kratkim sklenjena med Nemčijo in Avstrijo. Na podlagi te pogodbe je čehoslovaška vlada pripravljena dati Nemcem znatne koncesije. Češki Nemci zahtevajo nekakšen "Anschluss" (unijo) z Nemčijo.

VELESILE SE NE MOREJO ZEDINITI GLEDE ŠPANIJE

Anglija ustavila orožje španski vladi in rebelem

KATALONIJA BO NEODVISNA?

BERLIN, 20. avg. — Hitler je danes poslal nemške bojne ladje v španske vode z grožnjo, da bo potopil špansko vladno brodovje, če bo še oviralo nemške trgovinske ladje. Hitler je bil informiran, da sta dve bojni ladji, ki sta v službi španske ljudske vlade, ustavili nemški parnik Kamerun v bližini Cadiza.

London, 20. avg. — Angleška vlada je sinoči ustavila izvoz orožja in streliva obema strankama v Španiji. Istočasno je mornarični minister Hoare naznanil, da Velika Britanija se ne bo mešala v špansko civilno vojno. Vsa prejšnja dovoljenja za pošiljke bojnega materiala v Španijo so bila preklicana. Lista prepovedanega blaga je obširna in uključuje bojna letala, tanke, topove, strelno orožje vsake vrste, projektile, mine, bombe, naboje, torpede, sablje in bajonete.

Ta sklep angleške vlade je v direktnem nasprotju z voditelji delavske stranke, ki zahtevajo, da vlada prizna položaj, kakršen je in naj podpre špansko demokracijo kakor Italija in Nemčija podpirata španske fašiste.

Pariz, 20. avg. — Francoska vlada še ni dosegla sporazuma z Italijo in Nemčijo glede nevtralnosti napram Španiji, dasi se je njen "zadnji dan", 17. avgust, nategnil na tri dni. Definitivnega odgovora iz Rima in Berlina nikakor noče biti. Mussolini in Hitler neprestano iščeta novih "pojasnil" od Francije in omenjata nove "ovire" na rovaš španske vlade — medtem pa noč in dan pošiljata letala, letalce in bombe španskim fašistom.

Francoski fašisti tudi nočejo poznati nobene nevtralnosti. Voditelji "razpuščene" fašistične organizacije Croix de Feu (Ognjeni križ) so včeraj odprto naznanili, da bodo podpirali moralno in, kolikor je možno, materialno španske fašiste. Francoski fašistični emisarji neprestano odhajajo iz Pariza v Gibraltar, kjer se shajajo s španskimi fašisti.

Francoske levičarske stranke, ki tudi nočejo nevtralnosti—ker vedo, da je to le bluff—zahtevajo odločno akcijo s strani Blumove vlade. Levičarska glasila dnevno objavljajo sezname letal in količino bojnega materiala, ki ga Mussolini in Hitler pošiljata španskim fašistom. Francija je odprto razdeljena na dva tabora in velika večina je na strani španske vlade in demokracije.

Rim, 20. avg. — Mussolinijeva vlada je danes naznanila velike "vojaške manevre", katerih se udeleži 200,000 mož. Demobilizacija rekrutov letnika 1914 je odgodena in predvsem se to tiče letalskih in mornaričnih enot.

Barcelona, 20. avg. — Katalonski generalitat ali vladni svet je sinoči objavil več odredb, ki merijo na odcep avtonomne Katalonije od Španije in ustanovitev samostojne in več ali manj sovjetske republike. Odrejena je kolektivizacija industrij in vseh veleposestev, enotni davek, monopol zunanje trgovine in odprava vseh uradov, ki so odgovorni centralni vladi v Madridu. Ustanovljeni so delavski sindikati (sovjeti), ki prevzamejo industrije, banke, veleposestva in vse ostale funkcije države.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naročnina: za Združene države (izven Chicaga) in Kanado $6.00 na leto, $3.00 za pol leta, $1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero $7.50 za celo leto, $3.75 za pol leta; za inozemstvo $9.00.
Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada $6.00 per year, Chicago and Cicero $7.50 per year, foreign countries $9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (članki, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, da je priložil poštnino.
Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
PROSVETA
2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v oklepaju, na primer (July 31, 1936, poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Nekaj tega in onega

Življenje žre življenje! Vsako živo bitje na suhem, v vodi in zraku živi od drugega bitja! Največ drugega življenja, živalskega in rastlinskega, pa požre človek! In človek, komfortno zaprt v mestih in palačah, misli, da je varen pred žrci. Kako se moti! Nevidni bacili žrejo človeka in požrejo slehernika prej ali slej. In boj z bacili, ki povzročajo bolezni, bo trajal še dolgo.

o o o

V mestu Babylonu, N. Y. (pozor, mesto se imenuje Babilon!) je katoliški župnik vrgel iz cerkve odraslo dekle, ki je prišlo k spovedi moderno oblečeno. To se pravi, da je imela gole roke in hrbet, kar je zelo prijetno ob pasjih dnevih. Mlada ženska je dobila kar je iskala! Šla je v napačne prostore. Če bi bila šla v teater, je ne bi nihče vrgel ven, ako bi plačala vstopnino! Poznamo mnogo poštenih deklet, ki niso bile še nikdar vržene iz nobene cerkve. Enostavno zato ne, ker niso še nikdar šle tja! See the point?

o o o

Zamislite se v predrznost vseh predrznosti: Hitler pošlje bojno letalo z moštvom vred v Španijo fašistom na pomoč. Pri Hitlerju to ni predrznost! Letalo meče bombe na vladne čete, ki branijo špansko republiko pred fašističnimi pučisti. Pri Hitlerju to ni predrznost! Letalo mora iti na tla in španske vladne čete ga vplenijo in ujamejo tri nemške letalce. To je pa predrznost pri Hitlerju! Takoj pošlje ultimat španski vladi: Letalo vrnite in moje ujete letalce izpustite! Ta ultimat ni predrznost — predrznost pa je, ker se španska vlada obotavlja! Kaj je svet doživel! . . .

o o o

Zadnji teden je bil v hribovskem mestecu Owensboru v Kentuckyju "velik praznik". Nekega mladega zamorca so javno obesili in z vseh strani je prišlo okrog 20,000 oseb, ki so gledale in uživale "predstavo". Vest se glasi, da so gledalci vso prejšnjo noč taborili okoli odra z vešali, da ne izgube dragocenega prostora. In ko je bilo obešanje končano, je množica planila kakor besna na oder in slekla mrliča do golega; vsakdo je hotel imeti košček zamorčeve obleke za "spomin". Nagega mrliča so pa osuvali in stolkli v kašo. — Črnec je bil morilec, to je res. Kaj je pa onih 20,000 Kentukičanov, ki so se naslajali ob smrti črnca in zmlinčili njegovo truplo? Ali so to ljudje? Burbonski dnevniki nimajo besede o tem barbarskem dogodku. Nimajo časa! Preveč so zaposleni z zgražanjem nad levičarskimi "barbari" v Španiji! — —

o o o

V sosednji Kanadi se vrši desperatna tekma med ženami za dobitek pol milijona dolarjev. Tekma s čim? Katera porodi več otrok! Dne 31. oktobra 1926 je umrl milijonar Charles Vance Millar, ki je v svoji oporoki postavil določbo, da tista žena v mestu Torontu, katera v desetih letih po njegovi smrti porodi največ otrok, prejme pol milijona dolarjev iz njegove zapuščine. Deseto leto gre torej h koncu in v tekmi je pet žensk, med temi dve Italijanki. Ena teh Italijank, žena Gusa Graziana, je ta teden porodila devetega otroka — in jezna je, ker ni bilo dvojčkov. Deveti otrok je deček in dobil je ime Benito Mussolini! Na čelu petorice je žena Martina Kennyja, katera je v desetih letih porodila 12 otrok. To je življenje! Zdravje, komfort, sreča — vse naj gre k vragu, samo da je pol milijona dolarjev! Civilizacija, kje si še!

o o o

Ako pa to stvar le malo premislimo — je v redu, kar se tiče tekmovalk za pol milijona. Saj niso edine! Ves "civilizirani" svet — ne divjaki, prosimo! — je ena sama besna igralnica in tekmovalnica za denar. Sport, atletika, praktična(!) politika, "kultura" v tisku, upodabljanju, filmu in radiu, produkcija vseh potrebščin — vse to je igra, divja tekma za dobiček, denar, čim več denarja za čim manj truda. V tem vrtincu blazne civilizacije dnevno na debelo stavijo na smrt in na "posmrtno srečo". Zakaj torej ne bi ženske tekmovale za novo življenje? Čemu ne bi stavile svojega življenja za kopico otrok? Ženske, ki se lotijo tega — niso za drugo; to je vse, kar zmorejo. Ker torej niso za drugo, je pravilno, da delajo to, za kar so dobre. Smo pač še tam, kjer je dosti muh . . .

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke

Ob 10-letnici Slovenskega delavskega doma

Sharon, Pa.—V juniju leta 1923 so se zbrali tukajšnji rojaki in postavili oziroma ustanovili korporacijo Slovenski delavski dom. Takrat so se pozvali vsi naši rojaki na sestanek, da se posvetujejo, če se postavi večji dom, da bo odgovarjal našim razmeram. Rojaki so se prvega sestanka udeležili v velikem številu.

Sprva se je odločilo, da se zbirajo prispevki potom veselic in drugih sličnih prireditev, ki se naj prirejajo v prid novega doma. Tako se je delalo par let, leta 1924 se je pa ustanovila in korporirala družba SDD, obenem so se tudi razpisale zadolžnice od $100 in ne več kot $300 za osebo.

Zadolžnice so bile hitro podpisane v vsoti $15,000, katere so poleg tukajšnjih rojakov podpisali rojaki iz vseh bližnjih naselbin. Ko smo imeli zbran potreben denar, se je pričelo z graditvijo doma. Leta 1926 na 6. septembra je bil Dom dodelan in na Labor day otvorjen. To je bilo baš pred 10 leti. Dom je stal $30,000, vsota v zadolžnicah je znašala $15,000, ostalih $15,000 smo si pa izposodili, nekaj v banki, ostalo pa pri rojakih.

Delovanje v Domu prvi dve leti je bilo precej dobro, tako da smo skoraj že izplačili posojila banki in tudi rojakom, ki so posodili. Medtem se je nekaj izplačalo tudi na zadolžnice. Leta 1928 so pa prišli tukaj na krmilo takozvani klanovci in zagrizeni suhači, ki so nam prekrižali vse račune. Seveda, mi se nismo hoteli izpostavljati nevarnostim, da bi nas bili radi prohibicije preganjali. Zato smo rajši opustili vse prepovedane pijače, radi katerih bi nas lahko spravili v sitnosti.

To je bil največji udarec za vse naše gospodarske, kulturne in društvene ustanove. Kakor hitro se je pa omejila tista v nebo vpijoča krivična prohibicija, je pa prišel Hooverov polom. Banke so začele pokati, delavce v tovarnah so odstavljali, mezde so padale. Pričel se je nov križev pot našega deltavstva. Kar je bilo prihranjenega, je zmrznilo. Tudi naša društva in Dom so bila v tej nesreči težko prizadeta. Kar na enkrat so pričeli prositi tudi za izplačila naših zadolžnic. Ustregli smo kolikor so nam naše moči dopuščale ter izplačali nad $3000 zadolžnic.

Leta 1931-32, ko je bila kriza na višku, tudi naš Dom ni zaznamoval bogve kakega napredka. Toliko, da smo še plačevali najbolj važne stvari, davke in druge važne obveznosti. Rojaki so začeli na nas pritiskati, naj izplačamo zadolžnice, kar smo pa bili primorani ustaviti v dobrobit vsega našega članstva.

Rojaki, ki so imeli zadolžnice, so upoštevali naš sklep. Izplačevali smo samo rojakom, živečim izven mesta Sharon in Farrell. To znači, da tukajšnji rojaki niso dobili nobenega izplačila. Naši rojaki so se zavedali, da Dom, ki smo si ga zgradili, je naš ponos in naše zbirališče, in so razumeli, da se nahajamo v slabih finančnih težkočah.

Obenem je naša korporacija zaključila v začetku, da vsakemu članu, ki umrje in ima še svojo neizplačano zadolžnico v Domu, izplačamo po njegovi smrti zadolžnico $100 in povrhu še $100 smrtnine. To se je zgodilo. V 4 letih smo izpačali 8 smrtnin. To je pa bila največja napaka in v krizi smo morali tisto točko amendirati.

V času bančnega kraha in krize smo imeli precej bridkih izkušenj, a smo vse pomalem uravnali in pogreške popravili, tako da smo prerinili skozi težke čase.

Danes, ko je spet dovoljena postavna pijača, se je precej izboljšalo, ali razni državni zakoni delajo velike preglavice. Enkrat zahtevajo tako, drugič zopet drugače. Naši višji, ki sedijo pri državnih jaslih, bi radi odpravili krivico, toda napake iščejo tam, kjer jih ni.

Slovenski dom dolguje sedaj, poleg $14,000 zadolžnic, še vsoto $1,600, kar ni veliko za tako krasno poslopje, upamo tudi, da se bo pričela ta vsota počasi izplačevati.

Letos smo preuredili vse prostore za naše družabne sestanke, prebarvali vso dvorano in scenerijo ali kulise na odru. Okrog Doma je lepo urejena trata, zaraslo se je drevje, tako da je sedaj lice povsem drugačno kot je pa bilo takrat, ko se je vršila otvoritev. Ceste okoli Doma so vse tlakovane. Pred 10 leti je bilo še vse blatno ali prašno. Danes izgleda naš Dom (v stanovanjskem delu mesta) tako prijazno, da se naši rojaki iz velikih naselbin, ko nas obiščejo, kar čudijo.

Zato pozivam in vabim vse rojake iz vseh bližnjih naselbin, da nas posetijo na proslavi 10-letnice SDD, ki se bo vršila dne 5. septembra. Začetek ob 7.30 zvečer. Izvajal se bo tale spored: Krasna enodejanka, skoz in skoz šaljiva, tako da bo za vse dovolj smeha. Uprizori jo dramski zbor iz Clevelanda. Ime igre je "Nezakonsko dete." Igralci: Matevž Bobnar, Camillus E. Zarnik, Ella Samanich, Laurenc Sedlar, Frank Hribar, Ann Zarnick, Frank Hunter in Carl Samanich. Režira Vatro Grill. Po končanem programu ples. Igral bo poznani Jankovičev orkester iz Cleveland.

Rojaki, ne pozabite na omenjeni večer! Vstopnina samo 25c za osebo.

Obenem želim omeniti, da v Slovenskem delavskem domu imajo sedež društva Slovenec št. 262 SNPJ, Sloga št. 174 JSKJ, Slovensko samostojno društvo iz Girarda, Slovenski pevski zbor Slavec, Slovenski gospodinjski kluba, klub naše mladine, pod imenom Young Slovene Social Club (odsek društva 262 SNPJ). Zadnji je imel svojega zastopnika na konferenci ameriške mladine.

S tem je povedano, da naš Dom je naše zbirališče. Kar je drugim narodom cerkev, to je nam naš Dom, nekako svetišče, kjer se zbiramo v veselih in tužnih dneh našega življenja. Kadar se rodi v družini dete, se novica takoj izve v Domu, in večkrat nas veseli oče pokliče, da pijemo na zdravje novorojenčku in materi. In kadar se prikrade med nas smrt, se novica najprvo izve v Domu. Vsakega našega rojaka spremljamo na zadnji poti v Dom, kjer se odpravijo društveni obredi. Torej, naš Dom je naše pravo središče in naše shajališče. Naš Dom je last nas vseh, zato mu pomagajmo vsak po svoji moči do boljše blagajne. Denar, ki prihaja v blagajno, se bo porabil za izplačilo zadolžnic zunanjim rojakom.

V zadnjih 10 letih, ki so bila vesela, največ pa tužna, je naš Dom ostal čist; nikdar ni vanj navalila policija, da bi storila kaj, kar bi bilo v sramoto nam vsem. Zato še danes velja v tukajšnji okolici glas, da najbolj pošten je Slovenski dom. Tukaj ni grafterjev in političnih raketirjev, ker zanje ni prostora. Dom je odprt vsakemu poštenemu delavcu in vsak je lepo postrežen v vseh ozirih. Tako imamo danes v mestu ljudi, ki večkrat izrečejo lepo besedo pred tujci o našem Domu.

Naj omenim, da je šlo pred letom za licenco za prodajo opojnih pijač. Dva uradnika iz državnega departmenta sta preiskavala stanje domov in sličnih korporacij. Ko sta pregledala ves Domov rekord, vse naše knjige (zlasti sta pestila tajnika-blagajnika; tolmačiti smo morali zapisnike), sta bila začudena nad pravilnim poslovanjem. Nikjer nista dobila kake točke, ki bi se nanašala na preteklost, to je glede prohibicije. Bili smo prvi, da so nam podelili pravico prodaje opojnih pijač, s pripombo: "To (domovo) poslovanje je najlepše in najboljše; v Domu so najbolj pošteni ljudje." To je v kredit vsemu našemu narodu.

Delu, ki si ga je Dom začrtal: izobraževalno delo, je priča čitalnica, v kateri so napredne knjige (Adamičeve in Seliškarjeve in druge), kakor tudi več znanstvenih knjig se dobi tukaj.

Vsi rojaki v okolici in ostali sprejmite našo najlepšo zahvalo za vaše posete. Rojake izven naselbine prosim, ko pridete sem, da se vpišite v spominsko knjigo SDD. F. K., tajnik.

Nekaj za smeh, nekaj za res

Milwaukee, Wis.—V Prosveti z dne 10. avg. t. l. sem obljubil, da se bom še oglasil, ako bom ostal pri življenju. Ker sem še tukaj, bom torej nadaljeval svoj "roman."

Kakor že rečeno, sem imel obiske v osebah Kopušarja, Stauta in njegove žene. Značilno pa je, da so me prišli pogledat baš na soboto 1. avg., ko je izšlo moje "pastirsko pismo" označeno s temi imeni. Meni se zdi, da jih je nekaj peklo, pa so prišli pihat, saj pihali so kot bi pritiskali na mehe, govorili so pa tudi vsi "80 milj na uro," tako da je bilo njih govore zelo težko zasledovati. Ker sem imel poln lokal gostov, sem to trojico povabil v zadnjo sobo in ji povedal, da sem voljen njim odgovarjati kakor dolgo hočejo, kar pa je gospoda odklonila.

Debata se je vsled tega nadaljevala naprej v gostilniškem prostoru. Seveda, ko so ti žentlmani odšli, sem imel dosti dela z gosti, da sem jim razjasnil, da ni bilo nič hudega. Pripomniti moram, da so prišli ti obiskovalci bolj pozno zvečer, to je bilo ob 9.30. Ne rečem, da niso bili dobri gostje; popili so vsak dva vrčka piva, in tudi meni so ponudili, naj pijem z njimi, četudi so dobro vedeli, da sem bil še na bolniški listi pri društvu Sloga št. 1 JSZS in pri št. 16 SNPJ. O tej zadevi za danes končam.

Baš ko sem to pisal, mi je prišlo na uho, naj ne pišem več v časopis, in da pravijo, da skačem s plota na plot. Prijatelji "sem skočil na drugi plot," kajti jaz nisem kača, ki leti v ogenj za kačami, ki so že vse opečene. Svojo kožo bom skušal obdržati zdravo, če bo le mogoče. (Pride več prihodnji teden.)

Sedaj pa o št. 16 SNPJ. Kakor že rečeno, sem bil na zadnji seji, ki se je vršila dne 4. avgusta t. l. in bil zelo vesel, ker sem videl odkrito prijateljstvo med članicami in člani. Pogrešam pa nekaj. Neki član je dal $3 na razpolago: kdor dobi prve 3 člane za enoletno naročnino na Prosveto ali pa nove člane društvu št. 16 SNPJ, ali mešano. Kje pa ste? Ta možakar mi je rekel, da bo začel sam nabirati in bo dobil tri capake nazaj. Torej požurite se, bratje pri št. 16, da ne bomo mi zadnji. Dotični sobrat bolj težko hodi, zato apelira na vse, da storite vi kolikor čim več za dobrobit našega društva št. 16 SNPJ.

Ker imam še nekaj pisanja, neham za danes. Prosim, da mi uredništvo dovoli malo prostora v Prosveti še za tri mesece, to je za štiri dopiske na mesec. Decembra bom končal za letos, ker bom šel na počitnice za nekaj časa. Victor Puncer (16).

Naše razmere in volitve

West Newton, Pa.—Tukajšnje delavske razmere so srednje. Rovi, ki so last Pittsburgh Coal Co., obratujejo, ostali rovi, last drugih družb, pa obratujejo le delno oziroma polovično. Prostori v rovih so dokaj različni, od česar je v dobrši meri odvisen tudi zaslužek.

Slišijo se razne govorice, češ, da je preveč rudarjev. To se vedno ponavlja, četudi ni resnica. Vzrok je v tem, ker družbe vedno bolj in bolj uvajajo v rove stroje in potem ne potrebujejo toliko nakladalcev kot prej. V nekaterih rovih imajo stroje in vsak naloži do sto vozov premoga na dan. Vsak stroj te vrste je odstavil do 25 rudarjev. Torej so štirje stroji odjedli kruh 100 rudarjem. Rudarji, ki so bili vsled strojev odslovljeni, bi morali biti upravičeni do dividend, ki jih prejemajo lastniki strojev. Toda kaj takega se pod sedanjo družabno uredbo ne more pričakovati. Stroj, če je privatna last, kakor je danes, je največje zlo za delavce. Če pa bi bil stroj socializiran, to je, da bi bil kolektivna last delavcev, bi pa bil seveda največji blagoslov za delavce.

Še več. Treba bi socializirati vso premogarsko industrijo in sploh vse temeljne industrije in sredstva za pridobivanje in izdelovanje produktov. Drugače se sploh ne more pričakovati izboljšanja, se ne more pričakovati trajnih boljših časov za delavce. Delavci so izumili stroje, toda lastujejo jih kapitalisti, da jim grmadijo velikanske profite.

Pred nami so volitve in mi delavci se bi morali zavedati, da je od nas odvisno, da postavimo v javne urade svoje delavske zastopnike, kateri bodo zastopali naše delavske interese. Glasujte za napredne kandidate, ki bodo delali na tem, da se čim prej uresniči socializiranje produkcije in distribucije, tako da se bo izboljšal tudi življenjski položaj vseh delavcev. Čitati moramo napredne liste kot sta Prosveta in Proletarec, ki nam nudita podučljivo gradivo kako se moramo ravnati, da se izvlečemo iz teme in da pridemo v svetlo bodočnost.

Da je med nami še vedno vsepovsod toliko mizerije, je v veliki meri kriva nezavednost delavskih mas. Marsikdo dvomi v možnost spremembe družabnega reda, a se moti. Sprememba bo prišla, ker jo bodo zahtevale razmere. Zato naj še enkrat omenim, da volite za napredne kandidate, da se čim prej uresničijo naše želje.

Tukajšnji Slovenski dom s sodelovanjem pevskega zbora Savica priredi na delavski praznik dne 7. septembra veliko zabavo ali veselico s plesom in bogatim programom. Program bo otvoril Joseph Zorko ob 2.30 popoldne. Nato bo igrala koncertna godba Cerar in trio iz Herminieja, pevski zbor Savica zapoje Pozdrav, Perice in Večernico. Zbor Planinski Slavček iz Harwicka poje Po jezeru, Slepec in Vse mine. Nato nastopi Andrew Vidrich iz Johnstowna, ki bo govoril o pomenu delavskega praznika. Oba zbora zapojeta skupno Hej Slovenci, dramski zbor iz Library-ja pa uprizori zanimivo tridejansko komedijo Vdova Rošlinka, v kateri nastopijo sledeče osebe: Katie Kralj, Angela Ocepek, Minka Triler, Srečko Jurjevec, Frank Zupančič, George Lipovšek, Martin Osterman, Leo Prijatelj, Charlie Razboršek in John Milavec.

Vstopnina k igri za moške in ženske 25c, otroci pod 16. letom, ki niso v naročju staršev, plačajo 10c. Za ples zvečer za moške in ženske 25c. Uljudno se vabijo vsi Slovenci in Hrvati od blizu in daleč, da se naše zabave udeležijo. V enakem slučaju ame pripravljeni poset vrniti. Za lačne in žejne bo dobro preskrbljeno. Torej vsi v West Newton na Labor day dne 7. sept.!

Joseph Zorko.

—Federated Pictures.

Slika kaže razbito letalo, ki je treščilo na zemljo v bližini St. Louisa. Osem oseb je izgubilo življenje v nesreči.

Čas je za imunizacijo pro davici

Piše dr. John L. Rice,
zdravstveni komisar mesta New Yorka

Toliko slišimo dandanes o potrebi budžeta proračuna za družinske stroške in to je pr kajti proračun je zdrava stvar. Ali koliko med nas misli na proračun za naše zdravje zdravje naše družine? Vsaka modra mati postavi zdravje svojega deteta na proračun sistem, pa tudi vsak pametni človek naj si isto.

Družinski proračun služi zato, da ostan stroški v meji razpoložljivih sredstev, in to tudi svrha proračuna za zdravje. Vsaka bole v družini stane mnogo — računi zdravni bolničarke in lekarnarja navadno požirajo hodek družine. Ali dandanes z napredk zdravniške znanosti mnoge bolezni se mor dejanski preprečiti, in najlažje izmed teh se preprečiti difterija ali davica.

Takozvani toxoid je pozitivno preprečeva sredstvo proti difteriji in otrok, ki je bil pra no imuniziran, ne bo dobil difterije. Modra ti skrbi zato, da bo njeno dete zavarovano, doseže starost devetih mesecev. Vsak otrok starostjo šestih let bi moral biti imuniziran ako to ni bilo že storjeno, naj se stori ta kajti otrok bo potem varen proti napadu terije, ko se ta bolezen prikaže s prihod mrzlega vremena.

S sodelovanjem staršev je bilo več ko 1,2 000 otrok imuniziranih v mestu New Yor Uspeh je najboljši dokaz vrednosti imunizac Pred desetimi leti je povprečno število smrt žrtev vsled difterije znašalo v tem mestu ko 650 — lani je število smrti prišlo dol na in vse kaže, da bo ta nizki rekord letos sežen. In gotovo bo, ako bo vsak otrok im ziran sedaj.

Imunizacija proti difteriji je varna, enos na in brez bolečin. Po navadi dve dozi tox povzročata imuniteto v teku šestih ali os tednov. Družinski zdravnik poskrbi za im zacijo. Aranžirajte z njim takoj za vcepljen da bodo otroci varni.

Skrbite za zdravje vnaprej s tem, da ga stavite na proračunsko podlago. Ako to stor ohranite svoje otroke pred trpljenjem in mo pred smrtjo.

Televizijska gledališča

Na velikih londonskih postajah se bodo p niki, kakor vse kaže, še pred koncem leta v kalnicah lahko zabavali s televizijskimi p vajanji.

Veliki železniški družbi, Southern in Gr Western Railway Company, sta stopili z b sko brezžično družbo v pogajanja za osno nje televizijskih "gledališč" na postajah. S četka bi bila ta gledališča še zelo skrom imela bi le pet vrst po osem sedežev. Prva sta bi bila od televizijskega zaslona oddalj komaj pet čevljev.

Prve poskusne postaje oddaje se bodo p vidoma vršile v začetku avgusta. Televizij strokovnjaki menijo, da dovoljujejo sed sprejemni aparati dober sprejem le na dalj 25 milj, kar se bo v doglednem času podvoj Cena televizijskemu sprejemniku znaša 60 80 funtov, kar je mnogo, vendar upajo, d bodo tudi te cene znižale.

Zakaj se rodimo večinoma pon

Znano je, da se večina porodov zgodi pon Doslej prave razlage za to nismo imeli. Iz ziskovanj v poslednjih časih pa bi bilo razu no, da ima tudi tu proslula hipotiza, žleza n ganskega podaljška svoje prste vmes.

Za pospešitev poroda uporabljajo že dalj sa neki hormon iz te žleze. Sedaj se je izka lo, da se količina tega hormona v temi po ča. Če so dani vsi drugi pogoji za porod, te obstoji večja možnost, da se bo porod zg ponoči, ko je več tega hormona.

Zanimivo je, da se ponoči v tej žlezi pon ži tudi količina hormona, ki zadržuje delova obisti in ureja "vodno gospodarstvo" človeš ga telesa. Tako prinaša znanost o hormo čedalje večjo jasnost v skrivnosti biološke dogajanja.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete z dne 21. avgusta 1916.)

Domače vesti.—Pred porotnim sodiščem Virginiji, Minn., so se zagovarjali sledeči venaki in hrvaški stavkarji: Štefan Smo George Bukvič, Mile Jankovič, Paul Maren Martin Majdič, John Petrič, Dan Kneževič Stanislav Simčič. Obtoženi so bili "nepost nega" zborovanja in raznih nasilnih deja Po kratki obravnavi so bili vsi oproščeni.

Delavske vesti.—Predsednik Wilson je odl voril železniškim družbam, da je prepozno arbitražo in najbolje bo, če družbe priznajo semurnik železničarjem. V okolici Pittsburg Pa., so rudarji izvojevali novo mezdno pog bo z boljšimi mezdami. V Chicagu so zast kali organizirani mizarji.

Svetovna vojna.—Bolgari so pričeli z ofe zivo proti zavezniški armadi na Grškem. Ne ška podmornica je potopila dve angleški k žarki na Severnem morju. Z zapadne fro ni nič novega.

Vesti iz Jugoslavije

ROV RAZBOJNIŠKI NAPAD NA DOBROVI

Pablep po denarju je napadalcu stisnil nož v desnico

Ljubljana, 1. avgusta.

Na Dobrovi nad Ljubljano je ...eraj popoldne prišlo do razbojniškega napada, da tako strahotnega nerazumnega in surovega že ...ko ni zabeležila naša kriminalna kronika. Mesarski mojster ...an Marolt, ki ima z bratom v ...iki svojo obrt, se je bil s kolesom napotil na Dobrovo, ker je ...el v okolici kupljenih par vo... Obiskal je gospodarja s spo...ilom, naj mu jih pripravi za ...edo, ko pride ponje in mu obe...m odšteje denar. Ko se je vra...l proti domu, pa je na Dobro... srečal dva znanca, bivšega me...rja Antona Vampla in mesar...ega pomočnika Jožeta Božiča, ...sta bila prav tako z vozom ...menjena proti Ljubljani. Oba...a sta mojstra Marolta nagovo...la, da je šel z njima k Vamp...lim, ki imajo na Dobrovi svoj ...m, da bodo popili merico žga...a. Maroltu ni bilo do pijače, ...edtem ko sta Vampel in Božič ...pila nekaj šilc. A preden so se ...bravili od hiše, se je med Bo...em in Tonetom Vamplom ...el prepir o tem, kdo naj po...vna račun. Ivan Marolt se je ...cema hotel izkazati kavalir...ega in je segel v notranji žep ...knjiča, da plača zanju, čeprav ...m ni pokusil kapljice.

Ta prijazna gesta bi bila sim...tičnega, uglednega mojstra ...alu veljala življenje. Ko je li...nico, v kateri je imel bankov... za 1500 Din, privlekel na dan, ...je na lepem spomnil, da ima ...di v zadnjem hlačnem žepu še ...kaj drobiža, ki bo bržkone za...ščal za račun. Listnico je pre...jal pod levo pazduho, z desnico ...je segel po drobiž. Pri tem mu ...listnica padla na tla, pred oči ...njegove družbe so se razgrni...mameči metulji in tisočak. Ra...n obeh tovarišev, ki ju je bil ...bral na cesti, je bil prisoten tu...stari Vampel s svojimi sino... Božič se je sklonil po listnico, ...e da bi bil kaj pripomnil, jo je ...aknil pod svoj suknjič in se za... počasi pomikati proti vratom. ...hipu se je vsa hiša sporazu...ela, da Maroltu za vsako ceno ...rzamejo denar. Božič je odšel k ...zu, ki je stal na cesti, in list...o nekam skril. A, ko je Marolt ...uvidel, da ne gre za prazno ša...in je začel svoje zahtevati na...j, je vsa družba planila nanj, ...začela nabijati s pestmi, v ...ličevih rokah pa se je zablis...al tudi velik kuhinjski nož. Z ...večjim naporom vseh svojih ...či se je Marolt iztrgal napa...lcem — bil je razpraskan in ...it po glavi in po životu, do... pa je tudi precej nevarno ra...v dimlje — in ubežal, a Božič ...e kakih 200 m tekel za njim ...mu besen grozil, da ga razre...na drobne kose.

Ko se je Marolt hotel vrniti, ...bi pobral vsaj svoje kolo, dež...in klobuk, ga je Božič vno... napadel ves divji. Šele, ko se ...ta s Tonetom Vamplom odpe...l, se je Marolt nazadnje upal ...hiši, a so ga Vamplovi vnovič ...ovo segnali s praga. Nato je ...rolt poiskal orožniško postajo, ...je pozneje napravila v Vam...vi hiši preiskavo. Poleg kole... so našli tam tudi Maroltov ...klobuk, v njem pa zvit tisočak. O...no so se čez nekaj časa ovede... kako grd in brezumen je bil ...hov napad, pa so skušali vsaj s ...olajšati svoje dejanje, da so ...rsen del uropanega denarja ...pravili za vrnitev lastniku. O... glavna napadalca, Božiča in ...eta Vampla, je v Ljubljani a...irala policija, ostale pa zasli...jejo še dobrovski orožniki.

...LOM V BOLNIŠNICO SE NI OBNESEL

...a vlomilec prijet, drugega še iščejo

Ljubljana, 1. avgusta.

Državne blagajne meljejo po... kakor božji mlini, in kakor ...je danes ponoči izkazalo, ute... imeti ta reč včasih tudi svo... dobro stran. Ko je namreč o... polnoči prišel po Zaloški ce... nočni čuvaj strokovnega za...da za straženje in zaklepanje, ...a vodijo upokojeni orožniki, ...ance Pogračnik iz Most, je za...čul v upravnem poslopju bolnišnice sumljiv šum. Opozoril je vratarja bolnišnice Karla Kraševca, ta pa je poklical še dežurnega zdravnika dr. Petra Kruha. Tiho so odšli po stopnicah v prvo nadstropje, kjer se med uradnimi prostori nahaja tudi velika blagajna, in iz blagajniške sobe je v resnici prihajal pritajen ropot. Ko so odprli vrata, so sredi sobe zagledali neznanega moža, ki se je v hipu pognal skozi okno in brez sledu izginil čez park. Sredi stropa so preganjalci uzrli veliko luknjo, prav tolikšno, da je človek brez zadrege lahko splezal skoznjo. Videti je bilo, da se na podstrešju mudi še tovariš pobeglega vlomilca. in vratar je s čuvajem brž pohitel po stopnicah navzgor. Vrata na podstrešje so bila zaklenjena, a vlomilec, ki je ostal še v hiši, je začutil šum. Brž se je spustil skozi odprtino v stropu, a v sobi so ga oklenile krepke roke.

Medtem so bili namreč iz bolnišnice telefonirali na moščansko stražnico, od koder so takoj na kolesu prihiteli štirje stražniki, ki so ujetega nočnega gosta odpeljali s seboj. Na policiji so v njem spoznali 27letnega bivšega natakarja Josipa Štibra iz Zelenega dvora pri Varaždinu, ki je jugoslovanski policiji že dolgo znan kot nevaren žepar in vlomilec in je bil zaradi podobnih podvigov predlanskim izgnan iz Ljubljane. Izgnali so ga pa tudi iz številnih drugih mest. S tovarišem, ki je izginil, sta očitno čula nekaj o tem, da mora biti na dan pred prvim v blagajni bolnišnice, ki zaposluje v resnici ogromno število uslužbencev, kar poželenja vredna vsota. Usoda pa je že sama poskrbela, da včeraj v Ljubljano denar še ni prišel in da je bilo v blagajni samo okrog 14,000 Din gotovine. V poznih popoldanskih urah sta se na kak način pritihotapila v zaklenjeno podstrešje, ki sta mu vrata odprla z vitrihom. Za njima je ostala še polna aktovka izbranega vlomilskega orodja. Ponoči sta začela prav previdno prebijati strop. Ko sta navrtala majhno luknjo, sta skoznjo spustila odprt dežnik, ki naj bi lovil omet, da ne bi delal hrušča. Za primer, da bosta zasačena sta odprla tudi okno na strehi, ki bi jima nudilo nagel, neoviran odhod, iz blagajniške sobe pa sta skozi okno vrgla močno vrv. Poleg aktovke z orodjem, so na kraju vloma našli tudi suknjič in klobuk, ki ju je pustil za sabo ubežnik.

NAPREDEK LETOVIŠČARSTVA V BELI KRAJINI

Prizadevanje Metlike, da privabi in zadovolji goste

Ljubljana, 5. avgusta.

Ko je bilo pred tremi leti na pobudo ljubljanskega društva "Bela Krajina" ustanovljeno v krajih onstran Gorjancev, so domačini zmajevali z glavami in dvomili o potrebi take organizacije. Že leto pozneje je komaj ustanovljeno društvo pričelo ob Kolpi graditi kopališče in ga je kmalu tudi otvorilo. Sprva je bilo bolj skromnega obsega, a so bili načrti izdelani tako, da kasnejše dozidave in adaptacije ne kvorijo celote, marveč jo celo izpopolnjujejo. Potrebo novega kopališča je dokazal velik obisk kopalcev, ki od jutra do poznega mraka iščejo pred vročino zavetja v Kolpinih valovih. Kaj kmalu so se v Metliki pojavili tudi prvi tujci, ki so odhajali enako zadovoljni z lepoto belokranjskih krajev, kakor z gostoljubnostjo in postrežbo v gostilnskih obratih. V statistikah tujskega prometa Slovenije je tako dotlej vedno pozabljana in zapuščena Metlika pričela igrati precej vidno vlogo. Po statistiki ljubljanske Zveze za tujski promet je lani obiskalo Metliko nad 1,700 gostov s približno 10,000 nočninami.

Metliško Tujsko prometno društvo, ohranjeno s prvimi res lepimi uspehi, je svojo nalogo izpolnjevalo vedno z največjo požrtvovalnostjo in razumevanjem. Na kopališču ob Kolpi je uredilo telovadni prostor, a tudi sicer vse ostalo prilagodilo zahtevam sodobnega tujskega prometa. Tudi v samem mestu so uspehi društvenega dela že marsikje vidni, a meščani, ki so že doslej za Tujsko prometno društvo pokazali precej razumevanja, bi ga morali v korist celega mesta podpirati še z večjo vnemo. Te dni se bo vršil društveni redni letni občni zbor, ki bi se ga Metličani morali udeležiti v čim večjem številu in tako požrtvovalnim članom uprave dati za njihove napore vsaj skromno priznanje.

Javna iniciativa je v Metliki vzbudila tudi med zasebniki zanimanje za povzdigo tujskega prometa in s tem vrednosti samega mesta. V bližnji Križevski vasi, kjer bo v soboto svečana otvoritev novega gasilskega doma, je podjetni posestnik in mlinar Anton Lovšin zgradil ob Kolpi naravnost vzorno kopališče s kabinami z dobro in ceneno hrano, a stanovanje s celodnevno oskrbo bo veljalo dnevno 28 Din dočim se v sami Metliki lahko dobi že od 20 Din dalje. Ker Kolpa poleti doseže toploto 32 st. C in velja kot zdravilna voda, a Metlika je bila z nedavnim odlokom trgovskega ministra proglašena za klimatično mesto, lahko pričakujemo, da se bo tujski promet v Metliki poslej še bolj dvignil, še zlasti zato, ker ima Metlika danes elektriko in vodovod z odlično pitno vodo.

V okolici Metlike je nebroj lepih izprehajališč, ribolov v Kolpi je prost, v bližini je dosti smrekovih in bukovih gozdov, ki ohlajajo vroče podnebje, a Kolpa nudi možnost za čolnarjenje in plavalne tekme. Vse te prednosti poleg bogastva prirodne lepote in raznih zgodovinskih in folklorističnih zanimivosti ustvarjajo iz Metlike kraj, ki se kot tujsko prometni lahko razvije v veliki meri in tako nudi domačinom vsaj malo skromnega dohodka, ki ga je Bela Krajina več ko potrebna.

Tragedija bednega brezposelnika

V Novo mesto je pred dnevi prispel iz Zagreba 45letni brezposelni delavec Tlakovcer Janez, doma iz Dol pri Brežičah. Mož je povsod iskal zaposlitve, a ker je ni dobil, se je ves obupan napotil proti Mirni peči. Med potjo pa je sklenil napraviti konec svojemu bednemu življenju. Stopil je k železniški progi, se vlegel ob tir in nanj položil glavo. Obupanec je bil trdno prepričan, da bo na ta način konec njegovega trpljenja. Naključje pa je hotelo, da se je žaloigra končala drugače. Lokomotiva mu je glavo samo odrinila s tira in jo pri tem na desni strani močno obrezala. Hudo poškodovanega nesrečnika so pripeljali v bolnišnico usmiljenih bratov. Tu so ugotovili, da ima mož hude poškodbe, ki jih bo sicer prestal, a njegov duh bo ostal za zmerom v temi.

'Nepristranost' meščanskega tiska

Delavske vesti meri po kopitu

Washington. — (FP) — Amerika se lahko ponaša s svojo tiskovno svobodo, toda kapitalistični tisk skrbi, da je ta svoboda prikrojena v interesu posedujočega razreda. To seveda ni nič novega, toda nov in tudi zanimiv je študij, katerega je izvršila neka statistična organizacija o dveh sodnih odlokih, izvirajočih iz zveznega delavskega zakona. En odlok je izpadel v prid delavstvu, drugi v prid kapitalu.

In kako mislite je kapitalistično časopisje poročalo o teh dveh odlokih? Nepristransko? — na kar se tolikokrat sklicuje. Nič takega se ni zgodilo. Za javnost sta bila oba odloka enake vrednosti in pomena. Prvi odlok, ki je izpadel v prilog kapitalu, je dobil 1428 stopcev publicitete v 128 dnevnikih, drugi odlok, ki je izpadel v prilog uniji, je bil vreden pa le 167 stopcev prostora v 17 dnevnikih.

Tukaj je statistično dokazana "nepristranost" meščanskega časopisja. Prvi slučaj se je tikal Jones Laughlin Steel korporacije in posredno jeklarske industrije, o kateri je zvezno distriktno sodišče v New Orleansu reklo, da ne spada v meddržavno trgovino in vsled tega tudi ne pod območje zveznega delavskega zakona. Ker je bil odlok v interesu podjetnikov, ga je komentiralo ali pa prineslo vest 128 kapitalističnih dnevnikov. Vreden je bil 1428 stopcev gradiva.

Drugi slučaj se je tikal časopisne agencije Associated Press, ki je radi unijskih aktivnosti odslovila nekega reporterja v New Yorku in bila vsled tega tirana pred delavski odbor in zvezno sodišče. Slednje je odločilo, da biznis te agencije spada v meddržavno trgovino in torej tudi pod območje delavskega zakona. Odredil je, da mora odslovljenega reporterja zopet vzeti na delo. O tem je poročalo le 17 listov, ki so prinesli 167 stopcev gradiva.

Velika večina vodilnih dnevnikov, katerih je v deželi 400, pa je ignorirala oba odloka, kar pomeni, da se z delavskimi vestmi sploh ne pečajo.

Obtoženi boljševiški zarotniki priznali krivdo pred sodiščem!

(Nadaljevanje s 1. strani.)

bravnavi v zvezi z umorom Kirova in so bili obsojeni v zapor.

Priznanje krivde je bilo višek včerajšnje obravnave pred vojnim sodiščem. Pri navzkrižnem izpraševanju je prišlo tudi na dan, da sta bila napravljena že dva poskusa proti življenju diktatorja Stalina, prvič, ko je bil umorjen Kirov in drugič na kongresu komunistične internacionale v juliju. "Da ni Stalin mrtev, je treba pripisati Zinovjevovi neodločnosti in obotavljanju", je dejal Evdokimov.

Neka druga priča je zanikala, da je Trockij direktno zapleten v zaroti. Ta je izjavila, da je Zinovjev lažnik in da je bil vedno lažnik.

T. Smirnov, ki je imenoval Zinovjeva lažnika, je tajil, da je dobival od Trockija instrukcije in da je direktno sodeloval s teroristi, priznal pa je, da je bil član zarotniškega krožka in v zvezi s tem prevzame popolno odgovornost.

T. Reingold, drugi obtoženec, je izpovedal, da so štirje možje, ki zavzemajo visoke pozicije v sovjetski vladi, podpirali zaroto proti življenju diktatorja Stalina že l. 1932. Ti so trdili, da bo le umor Stalina omogočil temeljito očiščenje komunistične stranke. Po Reingoldovi izpovedi so bili v tej zaroti zapleteni Aleksij Rikov, komisar pošte in telegrafa, Nikolaj Bukarin, urednik glasila sovjetske vlade "Izvestije", M. P. Tomsky, bivši načelnik strokovnih unij in sedanji načelnik državnih tiskarn in Gregory Sokolnikov, bivši sovjetski poslanik v Londonu in podkomisar za zunanje zadeve. Sokolnikov je bil nedavno odstavljen kot komisar lesne industrije. Reingold je vrgel sumnjo tudi na Karla Radeka, glavnega eksponenta smernic komunistične stranke v "Izvestijah". V zvezi s tem je značilno, da Radek ni objavil nobenega članka v tem listu že teden dni. Sokolnikov je bil že aretiran.

Reingold je dalje izpovedal, da so zarotniki nameravali postaviti na krmilo vlade Kameneva, Zinovjev pa je imel dobiti pozicijo načelnika kominterne, toda zarotniki se niso mogli zediniti glede Trockija. Izjavil je, da so glavni zarotniki nameravali umoriti vse one, ki so bili le orodje v zaroti, kakor hitro bi prišli na krmilo Rusije.

Moissey Lurye je kot priča izpovedal, da je Zinovjev iskal pomoči v nacijski Nemčiji, da strmoglavi Stalinovo vlado. Dalje je dejal, da se je Trockij jezil, ker zarotniki niso umorili Stalina in zato je poslal nemške agente v Rusijo s privoljenjem nacijske tajne policije, da bi ti pospešili in uveljavili njegove načrte.

Hoenefoss, Norveška, 20. avg. — Leon Trockij, čigar pristaši se morajo zagovarjati pred vojnim sodiščem na obtožbo zarote proti življenju Stalina, je označil ta proces za "humbug". "Z ozirom na politično maščevanje postavlja ta obravnava Dreyfusov škandal in požig nemškega parlamenta v senco", je rekel Trockij. "Izpovedi obtožencev je izsilila ruska tajna policija, ki jim je dala na izbiro, ali naj govorijo tako kakor ona zahteva, da bodo prejeli manjšo kazen, drugače jih čaka smrt."

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski List svojemu prijatelju v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojcem v domovino.

Preiskava Črne legije ima mnogo ovir

Z detroitskim tožilcem nočejo kooperirati ne zvezne ,ne državne oblasti

Detroit. — (FP) — Da je preiskava Črne legije in tiranje njenih teroristov na sodni stol prišlo na mrtvo točko, imajo pri tem največ zasluge zvezne justične oblasti in oblasti v raznih državah, pravi detroitski tožilec Duncan McCrea. Zapreke v zvezi s preiskavo je pojasnil poljskemu listu Ljudski glas.

"Naše roke so vezane vsled politike zveznega justičnega departmenta, ki je odrekel sodelovanje," pravi McCrea. "Preiskavo ovirajo tudi avtoritete države Michigan. Nekaj teroristov in ugrabiteljev je odšlo brez vsake kazni. Veleporotna preiskava, katero vodi generalni državni pravdnik Crowley, ni prinesla še nobenega rezultata. Kooperacijo s strani države smo dobili le v izoliranih slučajih. V enem okraju so bili naši preiskovalci ustavljeni; razen okrajnega pravdnika so bili vsi drugi okrajni uradniki člani Črne legije. Zavedajoč se velike nevarnosti, ki preti redu in miru s strani Črne legije, sem skušal dobiti kooperacijo vseh organov, tudi governerjev raznih držav. Governerju države Ohio sem skušal poslati nekaj važnih informacij o aktivnosti Črne legije v njegovi državi. Toda dobil sem zasmehujoč odgovor, v katerem governer Davey zanika vsako možnost eksistence Črne legije v Ohiu. Ostali governerji zavzemajo slično stališče in je nemogoče pričakovati njih kooperacije."

McCrea je izrazil upanje, da bodo morilci zamorca Silasa Colasa Colemana, katerega so umorili "za špas", dobili dosmrtno ječo in da bo pri obravnavi prišel do informacij, ki bodo pomagale dognati "prave voditelje Črne legije."

Hotelski delavci za Lewisov odbor

Rochester, N. Y. — Delegatje zveze restavracijskih in hotelskih delavcev ter natakarjev, ki je imela 28. letno konvencijo v tem mestu, so z resolucijo protestirali proti suspendiranju desetih narodnih in mednarodnih unij iz Ameriške delavske federacije. Zahtevajo, da eksekutiva umakne odlok o suspenziji in naj zadevo predloži prihodnji konvenciji federacije. Resolucija je bila sprejeta po govoru Williama Greena, v katerem je branil stališče eksekutive. Konvencija je tudi instruirala delegate na konvencijo Ameriške delavske federacije, da glasujejo za ustanovitev delavske stranke.

"Liberalni" list proti časnikarski uniji

New York. — "Liberalni" časopisni magnat Charles P. Howard je za tukajšnji list World-Telegram odklonil vsako priznanje ali kolektivno pogajanje s časnikarsko unijo American Newspaper Guild. Zavzel je slično stališče kakor ga zastopa reakcionarni in fašistični Hearst. Pravi, da je Scripps-Howardovo časopisje vedno zagovarjalo pravico delavcev do organizacije, toda poročevalci in uredniki so izjema. Proti njihovi uniji je, ker se je pridružila ADF, ker se je izrekla za neodvisno politično akcijo delavstva in ker ograža — "svobodo tiska". Unija odklanja vse te motivacije in zahteva priznanje.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904 — Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois

2657-59 Lawndale Ave., Chicago, Ill. — Tel. Rockwell 4904

GLAVNI ODBOR S. N. P. J.

UPRAVNI ODSEK:

VINCENT OAINKAR, predsednik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED A. VIDER, gl. tajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
LAWRENCE GRADISHEK, taj. bol. odd.2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN VOGRICH, gl. blagajnik.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FILIP GODINA, upravitelj glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN MOLEK, urednik glasila.....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI:

FRANK SOMRAK, prvi podpredsednik.....996 E. 74th St., Cleveland, O.
JOHN E. LOKAR JR., drugi podpredsednik..1097 E. 169th St., Cleveland, O.

GOSPODARSKI ODSEK:

MATH PETROVICH, predsednik.....253 E. 151st St., Cleveland, O.
ANTHONY CVETKOVICH.....963 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
JOHN OLIP.....149 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.

POROTNI ODSEK:

JOHN GORŠEK, predsednik.....414 W. Hay St., Springfield, Ill.
ANTON ŠULAR.....Box 27, Arma, Kans.
JOHN TRČELJ.....Box 257, Strabane, Pa.
FRANK PODBOJ.....Box 61, Parkhill, Pa.
FRANK BARBICH.....19511 Muskoka Ave., Cleveland, O.

NADZORNI ODSEK:

FRANK BAITZ, predsednik.....2301 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED MALGAJ.....25 Central Park, Peru, Ill.
JACOB AMEROZICH.....418 Pierce St., Eveleth, Minn.

POZOR!—Korespondenco z glavnimi uředniki, ki delajo v gl. uradu, se vsi naslovi:
VSE PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika, naj se naslovo na predsedništvo.
VSE DENARNE pošiljatve in stvari, ki se tičejo gl. upravnega odbora in Jednote vobče, naj se pošiljajo na gl. tajništvo.
Vse zadeve, tičoče se bolniške podpore, naj se pošiljajo na bol. tajništvo.
Vse zadeve v zvezi s blagajniškimi posli, naj se pošiljajo na blagajništvo.
VSE REKLAMACIJE glede poslovanja v gl. upravnem odboru naj se pošiljajo Frank Sajovic, predsedniku nadzornega odbora.
VSI PRIZIVI na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na John Gorška, predsednika porotnega odseka.
VSI DOPISI za drugi spisek, naznanila, oglasi, naročnina in spisek vse, kar je v zvezi s glasilom Jednote, naj se pošilja na "PROSVETO," 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

NOTE: Correspondence with the Supreme Office should be addressed as follows:
Communications for the supreme president should be addressed to him.
All remittances of money and business concerning lodges and members other than sick benefits should be addressed to secretary's office.
Matters of sick benefits should be addressed to the assistant secretary.

Unija zmagala pri tovarniških volitvah po stavki

Camden, N. J. — Pri tovarniških volitvah pri RCA-Victor kompaniji, kjer je bila prošli mesec srdita stavka, je zmagala Unija Electrical and Radio Workers of America. Pri volitvah pod vodstvom vladnega delavskega odbora se je izreklo za to unijo 3163 delavcev, proti pa 147. Ker se je volitev udeležilo le okrog ene tretjine delavcev, je kompanijska unija pri delavskem odboru vložila ugovor proti priznanju delavske unije kot agencije za kolektivno pogajanje. Uradniki zveznega delavskega odbora so odklonili komentirati o tem ugovoru.

Delavec se umaknil pred deportacijo

Galveston, Tex. — Erving Muhlman, 27-letni Hitlerjev ubežnik, se je umaknil pred deportacijo v Nemčijo s prostovoljnim odhodom na — Japonsko. To priliko mu je izvojeval Odbor za protekcijo tujezemcev.

Kuhajte udobno

z

ELEKTRIČNIM ROASTERJEM

• Kuhati na ta nov, lahek način, pomeni imeti hladno kuhinjo . . . in več prostosti še posebno v poletju. Skuhajte ves obed na enkrat . . . hitro in na lahko.

Oglejte si v trgovinah električnih naprav. Vaša izbira modela na lahke in nizke obroke.

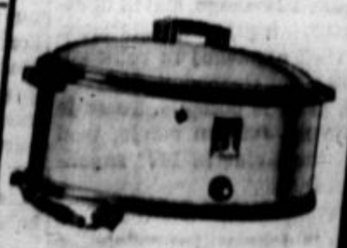

Nesco Electric Roaster
$22.50

Everhot Electric Roaster
$18.95

SAMO $1 TAKOJ

Ostalo mesečno v lahkih odplačilih z vašim računom za elektriko.

COMMONWEALTH EDISON
Electric Shops
DOWNTOWN—72 W. ADAMS ST.—132 S. DEARBORN ST.
Telephone RANdolph 1200, Local 164

4562 Broadway, 3733 Milwaukee Ave., 11116 S. Michigan Ave., 2460 S. State St., 4633 Irving Park Blvd., 2950 E. 92nd St., 852 W. 63rd St., 4231 W. Madison St., 4834 S. Ashland Ave.

FEDERAL COUPONS GIVEN

To cover interest and other costs, a somewhat higher price is charged for Roasters sold on deferred payments

KRIŠTOF DIMAČ

Spisal JACK LONDON. — Iz angleščine prevedel FRANCE MAGAJNA

Malo naprej se je znebil klobuka. In ko je napravil pol milje, je menil, da mu bije zadnja ura. Svoj živi dan še ni bil tako truden. Zato se mu je zazdelo, da ga bo kmalu konec. Ko je tako sedel in sopihal, se je slučajno ozrl na svoj veliki samokres in težki pas za naboje.

"Deset funtov ropotije!" je siknil in se odpasal.

Ni se mu ljubilo, da bi ga bil obesil na drevo, ampak ga je zadegal v grmovje. Kmalu je opazil, da so se drugi "mehkonožci", ki so nosili tovore, tudi iznebili svojih "pihalnikov". Njegove kratke razdalje so se vedno bolj krčile. Včasih ni mogel in ni mogel napraviti več nego sto čevljev.

Čutil je v ušesih, kako močno mu tolče srce, in bolestno tresenje kolen ga je prisililo k počivanju. Oddihoval si je zmeraj bolj dolgo. Njegove misli pa so medtem neumorno delovale. Prehoditi je bilo treba osemindvajset milj. To se pravi, da je bilo za to treba enako število dni. In kakor je bilo videti, je bil to še najlažji del vsega pota. "Počakaj, da pridemo v Chilkoot," so ga plašili drugi, ko so se med počivanjem pogovarjali. "Tam se bo treba plaziti po vseh štirih — po rokah in po nogah."

"Ne bom ga učakal tega Chilkoota," je dejal sam pri sebi. "Ne bom ga ne. Kdaj bom že mirno počival pod mahom!"

Ko je šel naprej, se je spoteknil in le z veliko težavo se je obdržal pokonci. Zdelo se mu je, da je v njegovi notranjosti vse popokalo.

"Ako padem s to težo na hrbtu, bom pri tej priči mrtev," je dejal nekemu drugemu nosaču.

"To ni še nič,' mu je le-ta odgovoril. "Počakaj, da pridemo do Canyona (Kenjona). Skozi tisto sotesko drvi razpenjen potok in ga je moči prekoračiti edinole po šestdeset čevljev dolgem smrekovem deblu. Pa ni nobenega držaja za oporo. Voda kipi ob deblu navzgor in pljuska do kolen. Če tamkaj s tovorom padeš, ne bo več časa, da bi se rešil oprtnic. Kar križ napravi in utoni!"

"Jako prijetna novica zame," je dejal Kriš in je v svoji malodušnosti skoroda verjel svojim besedam.

"Trije ali pa štirje utonejo vsak dan," mu je možakar zagotavljal. "Nekoč sem tam pomagal vleči iz vode nekega Nemca. S seboj je imel za štiri tisoče zelenega papirja."

"Zelo razveseljivo, to je treba reči," je dejal Kriš, vstal in se opotekal dalje.

On in vreča fižola sta postala potujoča žalostigra. Domislil se je starca, ki je čepel na Sindbadovem (Sindbad je ime popotniku iz povesti "Tisoč in ena noč", ki je doživljal prečudne zgodbe), vratu. In to je bilo eno tistih res moških opravil, ki si jih je tako želel! Njegovo službovanje pri O'Hari je bilo v primeri s tem trpljenjem sladko. Zopet in zopet ga je mučila skušnjava, naj zažene vrečo s fižolom v grmovje, naj se skrivaj splazi mimo šotora nazaj proti obrežju ter se vrne s parnikom v človeške kraje.

In vendar ni storil tega. Bilo je v njem nekaj, kar ga je vleklo k temu napornemu življenju. Venomer si je ponavljal, da mora izvršiti tudi on, kar je izvršilo že toliko ljudi pred njim. Kakor mora ga je tlačila ta misel in izblebetal jo je vsakomur, ki ga je srečal na poti. Drugekrati je med početkom nevoščljivo opazoval Indijance, ki so imeli kakor mule utrjene noge in so z lahkoto nosili mnogo težja bremena nego beli ljudje. Videti je bilo, kakor da nikdar ne počivajo; kar naprej in naprej so hiteli z vztrajnostjo in gotovostjo, ki je Kriša plašila.

Sedel je in robantil — med potjo ni imel dovolj sape za to — in se boril proti skušnjavcu, ki mu je šepetal, naj jo pobriše nazaj v San Francisco. Preden je dokončal miljo, je prenehal s kletvijo in začel jokati. Tekle so mu solze onemoglosti in jeze nad samim seboj. Bil je prava pravcata podoba potrtosti. Ko je končno opazil konec svojega pota, je obupno napel vse sile in dospel do taborišča. Omahnil je in padel na obraz kakor je bil dolg in širok. Preteklo je dobre četrt ure, preden je zbral toliko moči, da se je rešil oprtnic in vreče, ki mu je še vedno ležala na hrbtu. Bil je izmučen do smrti in ves nadložen. Tako ga je pozneje našel Robert, ki so ga trpinčili prav taki križi in težave. Robertovo trpljenje je Krišu pomagalo na noge.

"Kar premorejo drugi, premoremo tudi mi," je dejal Robertu, pa se mu je vendar globoko v srcu zdelo, da sam sebe vara.

"Star sem sedemindvajset let in sem mož", je sledeče dni čestokrat sam sebi zagotavljal. Bilo pa je tudi treba moža na svojem mestu. Tisti teden je prenesel vsak dan osemsto funtov miljo daleč, ampak izgubil je pri tem petnajst funtov svoje lastne teže. Obraz mu je postal suh in prepadel. Želja, da bi se vrnil nazaj, ga je zapustila popolnoma. Ni več korakal, le noge je prestavljal. Kadar se je prazen vračal nazaj, je vlekel noge skoro prav tako kakor pod bremenom.

Postal je delovna žival. Kolikokrat je zaspal med jedjo. Njegovo spanje je bilo težko in živinsko; kadar ga je začel lomiti krč po udih, je planil kvišku in zavpil od bolečin. Vsaka ped telesa ga je skelela. Na podplatih so se mu napravili pekoči žulji, ki so ga neznansko mučili. Najhuje pa je trpel, ko je stopal po okroglem, izpranem kamenju na planoti Dyea, preko katere jih je vodila dve milji dolga pot.

Ob koncu tistih dveh milj so imeli že osemintrideset milj pota za seboj. Opasan preko pleč in prsi z oprtami se je sočutno spomnil konj, ki jih je bil videl po mestnih ulicah.

Ko so prenesli blago po brvi nad Canyonom, so načrt malo spremenili. Raznesel se je glas, da so ob Lindermanškem jezeru posekana poslednja drevesa, porabna za gradnjo čolnov. Brata Hal in Robert sta se obložila s potrebnim orodjem, z veliko žago, odejami in hrano ter odšla naprej, pustivši Kriša in strica, da sama spravita stvari po poti naprej. John Bellew in Kriš sta se zdaj pri kuhanju menjavala, nosila sta pa skupaj. Čas je potekal in prvi sneg je pobelil hribe. Ako bi jih zajela zima na tej strani prelaza, bi bilo zamujeno celo leto. Stari mož si je natovoril sto funtov. Kriša je streslo, toda stisnil je zobe in si oprtal tudi sto funtov. Trda je bila, ampak že je čutil, da postaja spreten. Njegovo telo je izgubilo vso nežnost in maščobo in je bilo opleteno s suhimi, žilavimi mišicami. Tudi je ostro opazoval in preudarjal. Videl je široki pas, ki so ga imeli Indijanci preko glave in ki jim je odvzemal nekaj teže z ramen, pa si je še sam napravil takega. Takoj se je počutil olajšanega. Polagoma je pričel nakladati nerodnejše, pa lahke dele oprave na vrh ostalega tovora. Kmalu mu je bilo mogoče kriviti hrbet pod sto funtov težkim tovorom, dočim je petnajst ali dvajset funtov ležalo prosto na vrhu tovora, tako da se mu je oslanjalo na vratu. V eni roki je nosil sekiro ali veslo, v drugi pa košaro s kuhinjsko posodo.

Pa naj sta garala kakor sta hotela, posla je bilo čimdalje več. Pot je bila od dne do dne slabša, tovori pa vsak dan težji. Nosači so poskočili s tovornino na šestdeset centov. Sneženi rob se je stanovitno pomikal od vrha hribov vse niže in niže. O Robertu in Halu ni bilo ne duha ne sluha. Sklepala sta, da fanta podirata drevje in žagata debla na deske.

(Dalje prihodnjič.)

Fred Boutet:

Blagoslov civilizacije

Zgodilo se je, da se je gospod profesor Pluvinage, slavni družboslovec, higijenik, statistik, član vseh akademij in velik govornik pred Gospodom, peljal z ladjo, ki se je potopila. To se je zgodilo na Južnem morju, med 12° južne širine in 147° zapadne dolžine.

Pluvinagejeva zmožnost, s katero je dobrovoljne sodobnike hudo preizkušal z najdolgočasnejšimi predavanji vsega sveta, da bi "dvignil njihovo nravno višino", je bila nedosežna. Nedosežen je bil njegov dar, s katerim je sestavljal statistike, ki so kolikor mogoče nasprotovale same sebi in bile popolnoma odveč, s katerimi se je pa dalo dokazati vse, kar je le človek hotel. To pojasnjuje tudi njegovo svetsko slavo.

Profesor Pluvinage je bil mož pri štiridesetih, pokrit z odlikovanji sleherne vrste, ko ga je njegova odrešiteljska vnema gnala na potovanje okoli sveta, da bi učil in se učil. Govoril je v različnih jezikih, katere je obvladal spričo svoje skrbne vzgoje, in povsod gradil svoje teorije: v Aziji, Afriki in Ameriki. Vsi trije deli sveta so ga častili prav tako kot Evropa.

Tedaj ga je pa Avstralija pustila na cedilu. Ladjo, s katero se je peljal, je zajel strahovit vihar, jo vrgel daleč od določene smeri vstran in jo končno treščil ob zahrbtno koralno pečino. Tako se je zgodilo, da se je gospod Pluvinage — oblečen samo v propast pyjama rožnate barve in s pletenimi copatami na nogah—nekega lepega dne krčevito oprijemal skrajnega konca odlomljenega jambora, katerega je vihar prav nemilo premetaval. Rešil si je samo fotografski aparat s ploščami in k sreči svoje statistike, ki so polnile tri debele zvezke, razen tega pa še škatlico zdravilnih bonbonov.

Drugega konca jambora se je polastil neki Kitajec. Vsi drugi so utonili. Ko je mogel spregovoriti, je gospod Pluvinage vprašal Kitajca:

"Ali veste morebiti, če je tod kje v bližini zemlja?"

"O, kajpada, samo šestdeset metrov od tod," je dejal Kitajec.

"V kateri smeri?" je vprašal gospod Pluvinage neznansko vesel.

"Pod nama!" je odgovoril Kitajec. "Malo prej sem to sam ugotovil z grezilom.

Gospod profesor Pluvinage za take dovtipnosti ni imel pravega smisla.

Dva neskončna dneva je prebil v tem položaju, ves v strahu zaradi morskih psov in orjaških hobotnic, skoro mrtev od žeje, za hrano so mu pa služili samo zoperni bonboni.

Kitajec je končno izjavil, da ima že vsega dovolj in se je lepo spustil v globino. Zato se je pa profesor Pluvinage tem krepkeje držal jambora in življenja.

•

Že drugo jutro se je pokazalo, da Kitajec ni prav storil, zakaj plima je vrgla jambor in Pluvinagea rahlo na obalo, pokrito s črnim peskom. Kmalu so se pojavila nekakšna človeška bitja, usmiljeno vzela do smrti sestradanega in od mraza skoro otrplega brodolomca s seboj in ga pričela negovati.

Polnih pet dni je bil Pluvinage zaposlen: spal je, jedel in spal. Končno pa je postal spet gospodar nad svojim duhom in močmi in je lahko pričel preučevati okolico.

Opazovanje je ugotovilo: majhen, brezupen otok, popolnoma odrezan od vsega sveta. Prebivalci: pingvini, divje koze in od nekod pripeljani prešiči, zelje in krompir, mnogo čebule, malo drevja, nekaj rečici podobnega in zraven tega štirinajst ljudi: devet moških (med njimi trije temnopolti) in tri ženske z dvema otrokoma. Može so bili po večini ubegli kaznjenci ali zagonetna bitja, za katera med drugimi ljudmi pač ni bilo več prostora. Niso hoteli niti vedeti več, kako jim je ime, od kod so prišli in kaj so prej počeli. Ženske so bile najbrž s Tahitskih otokov. Z ostalim svetom ni bilo prav nobenih zvez in jih tudi nihče ni hotel sklepati. Vsaki dve, tri leta je pač kaka ribiška ladja v njihovi bližini spustila sidra. Potem so izvedeli o novih vojnah, revolucijah, ali drugih velikih prevratih. To jih sicer vse skupaj ni dosti zanimalo, toda ob teh priložnostih so si svoje tjulenje kože in ribje olje zamenjali za najpotrebnejše predmete, zlasti pa za nekaj sodčkov ruma, s katerim so si vsako nedeljo priredili malo družinsko slavje. Sicer so pa sadili krompir in čebulo, redili prešiče in lovili ribe. Ženske so iz kož šivale obleko. Že dolgo so živeli tako, srečni, zdravi in zadovoljni, krepostni in nedolžni, zakaj že davno so bili pozabili na vse pojme, kakor so morala, zločini ali denar.

Tedajci je padel medje Pluvinage! Do temena nabasan z najbolj čudovitimi modernimi teorijami, mož, ki zna vse in ki ima za vse prilike primerne statistike ali pa poučno predavanje na razpolago.

Našim vrlim ljudem je od srca hvaležen, da so mu rešili življenje in ga tako ljubeznivo negovali. Njegova najbolj vroča želja je, da bi jim izkazal kaj dobrega. Njegovo prvo dejanje (edino, ki ni povzročilo škode) je bilo, da je malo kolonijo fotografiral. V ta namen so si vsi nadeli najlepše kožuhovinaste obleke in se postavili na obali v slikovito skupino. Kakšna sijajna podoba: teh dvanajstero vrlih ljudi z obema otrokoma, vsi prekipevajoči zdravja, moči in življenjske radosti! Z otroškim navdušenjem so se dali fotografirati, čeprav je bil to samo platonski užitek, zakaj profesor Pluvinage je ohranil vse zase v svojem aparatu in na svojih ploščah. Zato jim je pa zatrdil, da smatra za svojo dolžnost, da jih osreči. In že se je z ognjevito vnemo lotil dela.

Predvsem je izvlekel svoj koledar in jim dokazal, da njihovo štetje časa ni pravilno. To je na primer dan, ki ga s popivanjem in spanjem praznujejo kot nedeljo, v resnici sreda. Kdo bi morda mislil, da je postranskega pomena? No, ti vrli ljudje so to strahovito občutili in so takoj spremenili vse svoje življenje. Za vse na svetu so hoteli tako nedopustno napako kar najprej popraviti.

To je opogumilo gospoda Pluvinagea. Odločno jih je potegnil za sabo, "navzgor k luči", in je pričel s predavanji. V nekaj dneh je dosegel ogromen vpliv nanje: naučil jih je mnogih modrosti in jih pripravil do tega, da so mogli — ne da bi pospali — poslušati. Govoril je o higijeni (higijeni obleke in higijeni stanovanja), o smotreni prehrani. Na široko jim je razlagal o kalorijah, ritmično gimnastiko in vzgojo otrok, jim pojasnjeval razliko med intenzivnim in ekstenzivnim gospodarjenjem in jim predaval o umetnih gnojilih, gozdarskih vedah, o umetni reji rib, o živinoreji in epidemskih boleznih, kakor so trihinoza in abdominalna flogoza. Udarno jim je dokazal, da tako ne gre več naprej, da žive zoper načela sleherne moderne civilizacije in jim tako neprestano predočeval vse, kar pogrešajo, da se jim je nazadnje začela gabiti vsa okolica in še celo sami sebi.

Zazdeli so se čisto majceni, kadar jih je primerjal z evropskimi narodi, kadar jim je njihove sijajne ustanove stavljal kot svetle vzglede in jih je zmerom iznova bodril k posnemanju. Vsako predavanje je bilo natlačeno s citati, zgodovinskimi primeri, pomembnimi številkami in okrutnimi statistikami.

Nesrečneže je obsedlo prepričanje, da je on daleč pred njimi in da ve vse (kar je bilo na žalost res). Poslušali so ga z velikim spoštovanjem in se na vso moč trudili, da bi razumeli njegove teorije in jih tudi praktično uporabili. Niso se upali upreti se civilizaciji, ki naj bi jim prinesla vse koristi, ki si jih je le mogoče zamisliti.

Pluvinage je postal njih dobrotnik in vodnik.

•

Pluvinage ni vedel, ne kod ne kam. Dal je podreti vse stare koče in sezidati nove, ki so popolnoma ustrezale njegovim strašnim higijenskim načelom, prav tako tudi bolnišnico za nalezljive bolezni (čeprav nobenih bilo ni). Dal je zgraditi nasip, cesto in svetilnik, vse popolnoma nepotrebne stvari. Vsako jutro je zbiral svoje žrtve na obali in jih silil, da so morali dobro uro gojiti švedsko gimnastiko po vseh pravilih umetnosti, pri čemer so se zvijali na najsmešnejše načine. Ukazal jim je, da morajo vodo, preden jo popijejo, prekuhati, zakaj v potoku je bil našel bakterije. Prepovedal jim je skoro sleherno mesno hrano, ker je bil vegetarijanec, zato jih je pa polnil z močnatimi jedmi, ki so bile sicer omledne, zato pa jih je bilo težko pripravljati. Določil je točne ure za vstajanje in leganje spat, uvedel delitev dela, ki je njihove moči prekašalo, skratka, prisilil jih je, da so opustili vse, na kar so se bili prej navadili, in da so zdaj delali samo to, kar je on, profesor Pluvinage, smatral za pravo. Teorija ga je popolnoma podpirala — na žalost praksa ne. Zaradi znanstvene umne reje so poginile skoro vse svinje, gradnja nasipa je prepodila ribe, ki so pobegnile in tudi tjulni so izostali.

Vseh štirinajst otočanov je tako rekoč naglo propadlo. Namesto nekdanjih veselih herkulskih postav je bilo videti samo še štirinajst nevrasteničnih, izžetih in sestradanih okostij, ki so trepetala od bolezni in strahu pred smrtjo, ki jih je grizlo častihlepje, ljubosumnost in medsebojno nezaupanje. Gospodu Pluvinageu je namreč razven vsega ostalega uspelo, da jih je prepričal o važnosti politične organizacije. Šele ta jih bo v očeh drugih narodov storila ljudi.

Preden je minilo leto, je profesor Pluvinage na ta način opravil z naselbinico. Ni videl, kaj je bil storil; bil je sam s seboj in z učenci prav zadovoljen. Na obletnico svojega prihoda je priredil javno slavnost z veselico, ki jo je nazval "slavje zmernosti". To ime si je bil naš človekoljub namenoma izbral, zakaj določil se je bil, da bo ta dan okronal svoje delo.

Na vse zgodaj jih je sklical in jih fotografiral, kakor pred letom. Nato jih je nagovoril s krepko pridigo o alkoholizmu in njegovih zlih posledicah. Na koncu jim je naznanil, da je v proslavo tega prepomembnega dne ugonobil poslednjega njihovega sovražnika: izbil je dno zadnjemu sodčku ruma, ki so ga še imeli v zalogi in izlil vsebino v morje.

To je bilo pa preveč! Vrli ljudje, ki so vse potrpežljivo prenašali — tega pa vendar niso prenesli. Kakor na znamenje so skočili na Pluvinagea, ga podrli na tla in ga zvezali. Odnesli so ga v svoj čoln in naglo veslali na majhen, čisto zapuščen otočič, oddaljen kakih 800 metrov. Tam so mu sezidali kočico in ga obskrbeli z živili. Nato so ga razvezali in ga pustili samega.

"V nekaj mesecih pride najbrž tod kaka ladja s kitolovci mimo," mu je nekdo ob odhodu dejal. "Sem pa tja ti bomo še kaj prinesli za jesti, toda med nami te nočemo več gledati. Lahko bi se sicer kdo še spozabil nad teboj. Osamljenost je pa sicer tudi nek način zdravljenja!" je hudobno režaje se dodal.

•

Profesor Pluvinage ni nikdar razumel, kaj se je bilo prav za prav zgodilo. Štiri mesece kasneje se je pripeljala mimo ladja s kitolovci, katerim se je pridružil, pri tem pa se je še z zadnjim pogledom poslovil od svojih žrtev. Ti so prav kmalu po osvoboditvi pozabili na svoje trpljenje in so se polagoma vrnili spet k prejšnjemu življenju.

Vrnitev profesorja Pluvinagea v Evropo je postala nezaslišana senzacija. Kar trgali so se za junaka, in njegova predavanja so povzročila čudeže. Opisoval je svojo čudovito prigodo. Čudno — toda gotovo v dobrem namenu in pošteni zanešenosti — je izpustil vselej neprijetni konec in je govoril samo o plemenitem in koristnem delu, katero je dvanajst mesecev tako modro vodil.

Sliki dveh skupinskih posnetkov sta pojasnjevali predavanja. Na prvi je bilo videti štirinajst veselih orjakov, kipečih od zdravja in moči, na drugi pa nekaj izsušenih, betežnih okostnjakov.

"Ob mojem prihodu," je dejal profesor Pluvinage — in pokazal okostnjake.

"Ob mojem odhodu," je dejal — in pokazal Herkule.

Odobravanja ni bilo konca ne kraja.

—Federated Pictures.

Jesse Ovens, ameriški zamorec, ki je kot tekač zmagal v ... na nacijski olimpijadi v Berlinu.

Manjše zlo

Ona: "Hudobni jeziki pr... da je bolje ljubiti majhne ž... nego velike. Kaj misliš ...skar?"

"Seveda je bolje izbrati ... dveh manjše zlo."

NA PRODAJ JE—v Bon... Conemaugh okraju, Pa., dvesta... ska, na vsaki strani pet sobna ... poleg je še ena pet sobna hiša. ... voda. Hiše stoje na dveh sta... Dve garaži. Na vrtu sadno ... 15 minut hoda do Bethlehem... Mills. Prodam vse za $4,000 ... zapustim mesto. Harry Tilley, ... Johnstown, Pa.

Naročite Mladinski list, ... boljši mesečnik za slovensk... dino!

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta ... šteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane $6.00 za eno leto ... nino. Ker pa člani že plačajo pri asesmentu $1.20 za tednik, se jim ... šteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za ... S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki druži... ki bi rad čital list vsak dan. Cena listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado	$6.00	Za Cicero in Chicago je	...
1 tednik in	4.80	1 tednik in	...
2 tednika in	3.60	2 tednika in	...
3 tednike in	2.40	3 tednike in	...
4 tednike in	1.20	4 tednike in	...
5 tednikov in	nič	5 tednikov in	...
Za Evropo je	$9.00		

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali ... Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti čla... ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tedn... moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na ... Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati ... vsoto listu Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravništvo ... datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto $..........

1) Ime..Čl. društva št.......

Naslov ....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih člano... družine:

2) ....Čl. društva št.......

3) ....Čl. društva št.......

4) ....Čl. društva št.......

5) ....Čl. društva št.......

Mesto .... Država..........................

Nov naročnik .... Star naročnik..................

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča de...

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, ča... knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvats... slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in d...

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANS... S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Cene zmerne, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na željo tudi vsa ustmena pojasnila